

24 רופאה ללא גבולות

מתינוק עם אנמיה קשה ועד בת 12 עם הפרעות בקצב הלב: יומן מסע של ד"ר קרן שחר-ניסן משניידר, שטיפלה בילדים באוקראינה / בת-חן אפשטיין אליאס

הכל בשביל חיוך של ילד: יומן מסע אישי של רופאה ישראלית באוקראינה

שבועות ספורים בלבד לתוך הלחימה הקשה באוקראינה, יצאה ד"ר קרן שחר-ניסן, רופאה בכירה במחלקה לרפואה דחופה במרכז שניידר, לטפל בילדי פליטים בבית החולים ההומניטרי ✪ היא פגשה הורים מודאגים, משפחות שנקרעו מאהוביהן, וילדים חולים שניסו להיתלות בכל שבריר חיוך ✪ את חוויותיה תיעדה ביומן מסע אישי, שמתפרסם פה לראשונה ✪ "לעולם תישאר אצלי התחושה שלא משנה איפה, לא משנה ההיסטוריה, ולא משנים התנאים - בכל מקום עלי אדמות אפשר לייצר אהבה"

בשבת הילדים

בת-חן אפשטיין אליאס

באוטובוס לכיוון אוקראינה. עם חלוקי השעות נוצרת בין חברי המשלחת - לא כולם מאותו בית חולים - תחושה של אחרות ושונות למסע. אותן חוויות, אותו מקצוע, אותם חששות. אותו געגוע לילדים שהשארנו מאחור, אותה התענגות על כל שיחה או תמונה מהבית.

מגיעים למעבר הגבול. במקום חונים כמה אמבולנסים, וילדים אוהל קטן של סיוע רפואי. עומדים בתור, עוברים פעם אחר פעם אחר פעם ביקורת דרכונים, ואחרי יותר משעתיים סוף-סוף נכנסים לאוקראינה.

ברחובות שורר שקט מפחיד. דומם מדי. בתוך זמן קצר אנחנו מגיעים לבית החולים שהוקם כמה ששימש עד כה חצר של בית ספר. לעינינו נגלים קודם כל דגלי ישראל ואוקראינה. צמרמורת של התרגשות מחליפה את התשישות של היום הארוך. כמעט שלא מרגישים שאנחנו כבר 20 שעות על הרגליים. צוות ההקמה מקבל את פנינו בהתרגשות רבה, וארוחה חמה ממתינה לנו בחדר האוכל. את הלב ממלאת תחושה בלתי נתפסת של גאווה על כל מה שהוקם פה בימים האחרונים: חדראי אשפוז, בית מרקחת, מעבדה. פשוט בלתי נתפס.

23:00. אנחנו מקבלות את הכיתה שתהפוך לחדר המי-גורים שלנו. בתוך פחות מחצי שעה חדר המגורים של הבנות מקבל סממנים של בית. אני מרביקה על כיסא ליד המיטה את התמונה של הילדים ושל רן, בעלי. קרוב ללב. מכינים פינה משותפת של קפה ומטעמים של בית, מנסים לעכל את היום שעבר ולדמיין מה מצפה לנו מחר. עכשיו ננסה קצת לישון.

בית החולים שאליו הוא אמור להגיע נמצא תחת הפגזות; ילדה בת 3 עם כאבים בעקבות הלחץ העצום שהיא חווה במלחמה; ילד שנותר משותק בארבע גפיים לאחר פרוץ בלתי מוסבר; ובת 7 שהתרגשה לגלות שלמרות המלצות הרופאים באוקראינה, לא תילאץ לעבור כריתת רגל. פליטי אוקראינה, דרך העיניים שלה.

יום שני, 21 במרס. יום הטיסה

10:30 בבוקר. טיסת אל על LY5119 מחכה לנו. זהו. נוסעים.

בשדה התעופה נערך טקס עם ראש הממשלה נפתלי בנט ושר החוץ יאיר לפיד. כולם קוראים את תפילת הדרך, ופי-תאום נופל לי האסימון. זה קורה.

אולי אלה ההמתנה והציפייה, אולי המתח שעולה ושוב יורד וחוזר חלילה. ואולי פשוט הלא נודע. מה נפגוש שם? כאילו תנאים נישן? האם יהיה לנו זמן מנוחה? האם מכשול השפה ימנע ממני להגיע לליכום של הילדים? האם ארגיש משמעותית מספיק? מהי ההגדרה של נסיעה "מוצדקת" - 10 מטופלים? 100? אולי רק אחד שאצליח להעלות חיוך על פניו ולהקל עליו את התקופה הבלתי אפשרית הזו?

14:00. אנחנו נוחתים בפולין. שמש נעימה ומלטפת מקבלת את פנינו, ואנחנו מצטלמים ומחייכים, מנסים להרגיש קצת כמו בטויל בחו"ל. מנצלים את ההזדמנות האחרונה לעצור בבית קפה, ומתנפלים על השלל ברמות קולה זירו ומכונת קפה. מתברחים בשאלות של "עד מתי הבריכה במי לון פתוחה?", משתפים תמונות עם הבית וממשיכים הלאה

י אמא, אני לא כל כך שמחה שאת נוסעת", אמרה לי בתי יובל בזמן המקלחת, כבה פתאום.

"למה, מתוקה?"

"כי את יכולה להיפצע מפיצוץ".

"אנחנו רחוקים מאזור המלחמה יובלי", ענתי לה, "וקר רובים מאוד לגבול, כבה שאם תהיה בעיה נצא משם מייד".

"ומי ישמור עליכם?"

אני בוהה בה בהלם. המומה מהתבונה של הילדה הבי-כלל לא קטנה הזו. מאיפה זה בא? הרי בשום שלב לא די-ברתי על סכנה או על פחד. אבל כשהיא מישרה אלי את המבט החכם שלה בלי להצמק, אני חושבת פתאום שאולי ברגשות שלה היא מהווה מראה של הרגשות שהרחקתי קצת. בניגוד אלי, עליה אי אפשר לעבור.

כאמצע מארס, שבועות ספורים לתוך הלחימה הקשה, יצאה ד"ר קרן שחר-ניסן (39) לאוקראינה. שחר-ניסן, רופאה בכירה במחלקה לרפואה דחופה במרכז שניידר לרפואת ילדים, נשואה ואם לאורי בן ה-10 ויובל בת ה-7, היתה חלק ממשלחת הסיוע הרפואי הישראלית שהקימה בית חולים שדה בעיר מוסצ'יסקה שבמערב אוקראינה, לטיפול בפליטי המלחמה. היא פגשה שם הורים מודאגים, משפחות שנקרעו מאהוביהן שלא הורשו לעזוב את המדינה, וילדים חולים שניסו להיתלות בכל שבריר חיוך שהמבוגרים יכולים לספק להם. היא אפיי-לו נדבקה שם בקורונה, נפלה למשכב, ואחרי פחות מ-24 שעות חזרה לטפל.

לבקשת "שישבת", תיעדה ד"ר שחר-ניסן את חוויותיה ביומן מסע: תינוק עם אנמיה קשה שזקוק למנות דם, אבל

ד"ר קרן שחריניסן (עומדת שנייה מימין) עם טאיסיה ואחיה, והצוות משוידר

הרבה אנשים היום. הלב שלנו ושלחם התרחב. תודה תודה תודה על הזכות.

יום שלישי, 22 במארס

07:00 בבוקר. לילה של שינה טרופה הסתיים בה שכמה לצלילי אזעקה. אנחנו יורדים למטה בפיג'מה, לקומה שהיא חצי מדתף עם חלונות ושימשה חדר האוכל של בית הספר, וכעת היא "מקלט" מאולתר וממש לא ממוגן. אזעקת שווא. לבוב, כך מתברר, היא מחוז ענקי. האזעקות ככל הנראה מתייחסות למיקום שנמצא הרחק הרחק מכאן. אפשר להתחיל את היום. אחרי ארוחת בוקר וזיוה, אנחנו מתחילים לארגן במרץ את האוהל של מלר"ד ילדים. מנסים לייצר כמה שיותר צבעוניות, חום ושובבות. אני תולה כוכבים צבי עוניים, ד"ר ערן משיח, רופא מלר"ד ילדים משניידר, מסדר כובות על ווים של עירוי. התיקים שהבאנו משניידר עמוסים בכל טוב - צעי צועים, הפתעות ואפילו טאבלטים כדי להקריין לילדים שירים וסרטים. עם ילדים יש לך צ'אנס אה, מהיר מאוה, לבנות אמון. לבטל את הפחה. אם הסביבה מזמינה ולא מאיימת, מפגינה אהבה וצחוק - תקבל שיתוף פעולה ואולי אפילו תוכה בחיך. אם לא, הלך עליך, ותיאלץ להתמודד עם ילד מפוחה, חרד ונמנע.

הראשונה שפגשתי היתה ארינה, ילדה בת 12 לאמא יחידנית. ביתן הוחרב כליל ומאז הן בדרכים ללא יעד מוגדר. היא הגיעה עם חשד להפרעה בקצב הלב, ואין לדעת מתי תראה שוב רופא. למרות שלא יכולנו להבין אחת את השנייה - במבטים הבנו היטב

טאיסיה מקבלת זריקה בברך. "מה שעשה את העבודה זה סרטון בטלפון וחיבוק מנועה האחות"

בחדר בית הספר אנחנו מקיימים טקס פתיחה מכובד. דגל ישראל מונף על ראש התורן, "התקווה" מתנגנת, וכי עוברת צמרמורת. כאן, במקום הזה, שלא תמיד היה עבור העם שלנו מקום מבטחים, הציונות והאנושיות מנצחות. אנחנו לא עומדים מנגד, והלב שלנו פתוח. **22:15.** זה הרגע הראשון היום שבו אני מצליחה להי תיישב לדהק, ולנסות לעכל את היום המטורף שעבר עלינו. מהרגע שהסתיים הטקס החלו להגיע ילדים לבית החולים. הראשונה שפגשתי היתה ארינה, ילדה יפה פייה בת 12 לאמא יחידנית. ביתן הוחרב כליל ומאז הן בדרכים ללא יעד מוגדר. היא הגיעה עם חשד להפרעה בקצב הלב. חשד שלא נברק כמו שצריך, ואין לדעת מתי ייברק או מתי תראה שוב רופא.

ירוסלב, שמשותק בארבע גפיים, חוגג ממש היום את יום הולדתו ה-11. אנחנו מארגנים עוגה ובלונים, אוספים את חברי המשלחת וכולם נכנסים לאוהל בצהלת שמחה. הילד המתוק הזה, שלא יכול להזיז את גופו, עוטה על פניו את החיך הכי רחב שראיתי בחיי

הסתכלה עלי במבט שאמר "גם את, גם את נכנסת לנו ללב". ברגע הקצר והחד-פעמי הזה נוצר חיבור של הנפש, לא זמני ולא חד-פעמי כלל וכלל. היום נגמרה. אני נכנסת למקלחת, ולא מספיקה לסיים אותה. שתי דקות אחרי שאני מנסה להתמסר למים החיים נשמעת דפיקה חזקה בדלת. "גברת, אזעקת אמת!" צועקים לי. אני חייבת להודות שהיתה לי התלבטות לא פשוטה בין המים החמים והנעימים לבין המקלט. אבל איש הביטחון הישראלי הנחוש הודיע לי באופן שאינו משתמע לשתי פנים: "אני לא יורד למקלט עד שאת לא מצטרפת אלינו". יאללה, הלכה המקלחת. אני מדרה לי בכפכפים, פיג'מה ומגבת רטובה ל"מקלט" עם 60 אנשי משלחת. פריחה ראשונה - Check!

יום רביעי, 23 במארס

06:30 בבוקר. שוב אני מקדימה את השעון. ישנתי קצת יותר טוב. אפילו הצלחתי לעשות פיפי בשירותי "בול קליעה" של המתחם. הבוקר עבר ללא אזעקות, ההתארגנות הוכתרה כהצלחה. אבל הבוקר, מתברר, לא מרמז כלל על המשך היום: ילד מתוק עם פרכוסים, שברח מהבית ולא יודע מתי יראה שוב נירולוג שיוכל לאזן לו את מינוני התרור פות; בובות בת שנתיים וחצי עם מחלות חום חוזרות, שהפריחה לעברי נשיות באוויר שהפכו אותי לשלר לית: ילדה עם כאבים בחזה ופריחה כרונית, ועוד ועוד. כולם שקטים, ממתנים בסבלנות לתורם, מעדיי כיים את הייעוץ והטיפול גם אם הוא מסתכם ב"הכל בסדר, לא צריך לעשות שום דבר". אחת האמהות אפיי לו שאלה אותי "כמה צריך לשלם לך?", והיתה בהלם מוחלט כשהתחלתי לצחוק ואמרתי לה שממש, אבל ממש, שום דבר.

14:00. אמצע היום, ואני מוצאת את עצמי מוצפת. הפרפקציוניזם שלי לא פוגש טוב את התנאים הקיים שבהם פועל בית החולים. אני יוצאת לקחת קצת אוויר, ורואה שנכנסה הודעה מבית הספר של יובלי. עבר עליה יום קשה, והיא אמרה למורה שבזמן שדיי ברה איתי היא שמעה אזעקה והיא דואגת כי "נופלות על אמא פצצות". ועוד הודעה מאמא שלי, שאומרת שאולי כדאי שאתקשר לילדים כאמצע היום כי לאורי גם קשה קצת. אז אני מתקשרת, וכל הדמעות יצאו כשהילדה המהממת והנבונה שלי אומרת לי "אמא, אני אוהבת אותך, את פשוט צריכה להתגבר". וככה, במקום לעודר אותם, אני מוצאת את עצמי מקבלת מהם עירוד ונחמה.

גם מהחברים למשלחת משניידר אני מקבלת חיבוק ותמיכה - וגם תובנה חשובה. "הדבר שאני הכי אוהב בך, אבל שגם הכי קשה לי איתך, הוא שאת דורשת מעצמך ומכולם שהכל יהיה מושלם", אומר לי ירון, אח משניידר. שיעור לחיים, ישר לפני. ללמוד לש- חרה. תמצית חיי במשפט אחד של אכפתיות של חבה. לקחתי, בענק.

הגעועים עצומים, התנאים לא פשוטים, אבל בתוך סערת הרגשות הו ממשיכים להגיע עוד ועוד ילדים. 10 מרגישים כמו 30 כשאתה לא במקום הטבעי שלך, הכל מתעכב, מסורבל ושונה. אני מקבלת ילדה מתוקה בת 3 עם עיכוב שפתי. מאז ההפצצות בקייב היא מתלוננת על כאבי בטן, קוצר נשימה, בליל של תלונות שאין בשילוב שלהן שום היגיון רפואי, ואנחנו מייד מבינים שהן קשורות לסטרס העצום שהיא חווה.

בזכות צוות היועצים של בית החולים המדהים שלי, ובתיאום מרחוק עם הפסיכולוגית דפנה רורמן, שנשארה בארץ, אנחנו מצליחים לארגן לילדונת ולאמה ייעוץ מפסיכולוגית דוברת השפה והדרכה כיצד לתווך לה את המצב ולהקל עליה.

23:00. אז לא הכל הלך היום בדיוק כמו שרציתי. הפרפקציוניזם שלי לא קיבל את ארוחת הבוקר שלו היום, ואולי גם לא את ארוחת הצהריים. אבל וואו, כמה הרווחנו היום, וכמה הם. הצלחנו לגעת בכל כך

יום חמישי, 24 במארס

06:55 בבוקר. אחד הדברים שהכי מדהימים אותי, הוא כמה מהר יורדות המגנטות והקליפות של כולם, וכמה מהר נוצרת כאן חברות. כנה, נוקבת ואמיתית. היום אנחנו מתחילים את הבוקר מאורגנים יותר, מתי מצאים יותר במצב ובצרכים. אנחנו פוגשים כמה ילדים עם מחלות כרוניות שגרים במחוז, והגיעו אלינו במיוחד עם ערימות של מסמכים באוקראינית שצריך לתרגם כדי לקבל חוות דעת רפואית. העניין נהיה מסובך יותר כשאין מי שיתרגם, וצריך להשתמש בגוגל טרנסלייט ובאחיות דוברות הרוסית, שלא דומה לאוקראינית כמו שחשבנו.

ירוסלב, ילד בן 11, נישא על הידיים של אביו, שמייך משכיב אותו על המיטה. וזה סימן לא טוב. מאוד לא טוב. מיירי האחות ואני ניגשות אליו. אמא שלו מספרת לנו שעד לפני שלושה חודשים הכל היה בסדר, ירוסלב היה בריא לגמרי. ואז פתאום עבר אירוע, כנראה נירולוגי, ופרקוס, שלאחריו נותר משותק בארבע גפיים. הוא אושפז לתקופה ממושכת בבית החולים שבו אמו עוברת כאחות במחלקת ילדים זיהומיות. הוא עבר בירור מקיף, קיבל טיפול והחל שיקום - אבל אז בית החולים הופצץ, וירוסלב ואמו נאלצו להימלט לבית חולים מרוחק יותר. לרוע מזלם, ההפצצות תפסו אותם גם שם. קרובי משפחה בישראל סיפרו להם על בית החולים שלנו, והשניים נסעו 300 קילומטרים כדי להגיע אלינו. היום ממש, מתברר, ירוסלב חוגג את יום הולדתו ה-11.

מיירי ואני מסתכלות אחת על השנייה, ובלי לדבר ברור לנו שאנחנו חוגגות לו יום הולדת. אנחנו נעיד רות בקרן טרומן, המנהלת האופרטיבית האלופה של המשלחת, שבתוך שנייה וחצי מארגנת עוגה ובלונים, אוספות חברי משלחת וכולם נכנסים לאוהל בצהלת שירי יום הולדת ושמחה.

הילד המתוק הזה, שלא יכול להזיז את גופו, עוטה על הפנים שלו את החיך הכי רחב שראיתי בחיי. כאילו לכמה רגעים הלחזימה לא קיימת. כאילו לכמה רגעים גם המחלה לא קיימת. אביו בוכה בהתרגשות, אמו מתקשה לשמור על איפוק. ומכל הרפואה בעולם, כל מה שאני לוקחת איתי מהיום זה את הרגע הזה. רגע של הפוגה ואושר בתוך סיטואציה בלתי אפשרית.

יום שישי, 25 במארס

16:15. אחרי יומיים נטולי אזעקות, הבוקר קיבלנו מהן מנה מכובדת. באחת האזעקות ירדנו בדיוק לעזור להכין חלות שבת. יש משהו ביום שישי אחר הצהריים. בשקט הזה, בהדלקת הנרות, במעבר מהאינטנסיביות של השבוע לקרושה של השבת. ובערב שבת המיוחד

התינוק דנילו, לאחר שהועבר לפולין. "מצב הזוי"

מטביי, ילד עם תסמונת דאון, עובר אקו לב. "החיבור איתו ועם אמא שלו כל כך מרגש, שהוא ממלא אותנו באנרגיה מדהימה לשאר היום"

דנילו, בן 7 חודשים, מגיע עטוף במעיל ענק, ורק מלהציץ על הפנים שלו אני מבינה שהוא שנראה פה. מתברר שיש לו אנמיה קשה, ואנחנו מתאמים לו טיפול בבית חולים בלבוב. אבל אז מתחילה אזעקה. בלבוב נפלים שלושה טילים

אמא שמגיעה עם תינוקת לביקורת אחרי שבר בגולגולת, מספרת לנו שהילדה נבהלת מכל רעש, ושהיא עצמה בחרדה מהמצב. אני עושה לה אולטרה סאונד לאבחון מהיר ומראה שהשבר מחלים יפה. כשהיא יוצאת, היא מנשקת לנו את הידיים

בשביל הילדים

טאיסיה, בת 7, סובלת מנפיחות בברך כבר כמה חודשים. אנחנו עוברים על הבדיקות שלה, מתייעצים עם ראוטולוג ילדים בארץ, ומחליטים על הזרקת סטרואידים. הכל נראה שגרתי למדי, עד שאמה שואלת אותנו בדמעות: "מה, לא צריך לכרות את הרגל?!"

לפולין. היא מעדכנת אותי שהוא קיבל מנת דם, ושורח לחדר לי את תוצאות הבירור שעשו לו ואת הטיפול שהחלו לתת לו. היא מסיימת במשפט "Thank you for caring, you are our angel", והלב שלי נמס.

יום שלישי, 29 במארס

נכנסנו למעין שגרה מחוץ לשגרה. מתקתקים עניינים, עובדים בעילות. כולם משלבים כוחות, מקבלים 30-50 ילדים ביממה עם מגוון בעיות אקוטיות וכרוניות. לפעמים הם מגיעים ל"בריקה כללית", או בתרגום חופשי "תשומת לב", ולפעמים אנחנו מגלים בעיות רפואיות שלא קיבלו מענה עד עכשיו.

12:00. מטביי, ילד מתוק עם תסמונת דאון, מגיע למעקב אקו לב שיצא לא תקין. עשיתי לו אולטרה סאונד מהיר בלייב עם הקרדילוגרף ד"ר אלכס לונגטל משניידר, שנמצא בישראל. שיתוף הפעולה הזה בלייב הוא מדהים מבחינה מקצועית, אבל החלק האנושי אפילו יותר מרגש, והילד המתוק הזה לא מפסיק להתגלגל מצחוק במשך כל הבדיקה. אני עושה לו פרצופים מצחיקים, והוא לא מפסיק לצחוק ויחד איתו כל האוהל. בדיקות האלה החיבור איתו ועם אמא שלו כל כך מרגש, שהוא ממלא אותנו באנרגיה מדהימה לשאר היום.

16:00. כמה שעות אחרי תרפיית הצחוק שעברנו, מגיעה טאיסיה, ילדה בת 7 עם נפיחות בברך שממנה היא סובלת כבר כמה חודשים. אנחנו עוברים על הבדיקות שהיא עשתה באוקראינה, מתייעצים עם פרופ' גיל אמריליו, ראומטולוג ילדים משניידר, שנמצא ביש"ר, ונותנים לה אבחנה והנחיה להמשיך טיפול בהזרקה של סטרואידים למפרק. הכל נראה שגרתי למדי, עד שאמה שואלת אותנו בדמעות: "מה, לא צריך לכרות את הרגל?". כך מתברר לנו שזו הדיאגנוזה שהן קיבלו מאחד הרופאים המקומיים, והן חיות בחרדה כבר חודשים ארוכים. הפחד הזה סוף-סוף משתחרר, והיא לא הפסיקה לבכות.

יום רביעי, 30 במארס

אתמול בערב הושבתתי. בכל השנתיים האחרונות, שבהן נחשפתי לחולי קורונה בזה אחר זה, ואפילו עשיתי תי החיטוי לילדי קורונה, לא נדבקתי. הבן שלי היה חיובי וישנתי איתו מחובקת במיטה, וכלום. אבל פה

לו אותו - צריך להכניס אותו לאזור מלחמה. מה יותר מסוכן - אי מתן דם, או מתן דם וסכנת חיים בשל הפצצה? הטסה לישראל במצב לא יציב גם היא אינה בטוחותית, ובגלל האזעקות אמבולנסים לא יכולים להגיע ולפנות אותנו. אנחנו תקועים.

21:00. בזכות האזעקות נוצר חלון הזדמנויות. ד"ר מיכאל סגל, כירורג ילדים משניידר, מצליח לארגן מקום אשפוז מתאים בבית חולים בפולין, ואפילו אמבולנס של מתנדבים שייקחו את התינוק והוריו לגבול. מייכאל הוא במקור מאוקראינה, והצליח לייצר פה המון קשרים לטובת סיוע למטופלים.

למרות שהפתרון הזה מאלץ את אבי המשפחה להיפרד מאשתו ומבנו, כי לגברים בגיל גיוס אסור לעזוב את אוקראינה, אנחנו מחליטים לתת לילד את הטיפול במקום הכי בטוח עבורו. וכך, לקראת השעה 22:00 בלילה, מגיח אמבולנס מתנדבים ומפנה את הקטנטן ואת אמו. אנחנו מסיימים את היום בחיבוקי תודה של האב, ובדאגה גדולה לשלום המשפחה.

יום שני, 28 במארס

12:00. היום הם נוהרים אלינו בהמוניהם. עשרות ילדים עם בעיות כרוניות ממושכות, עם מעקבים שלא בוצעו בזמן, עם ים של מסמכים שאפילו למי שיודע אוקראינית קשה לפענח. אני רוצה להיות רופאה טובה יותר בשבילם. אני רוצה ללמוד קרדילוגיה, ונפרודי לוגיה, והמטולוגיה ונוירולוגיה. אני רוצה ללמוד לעשות אקו לב שלם וסוגר כליות רשמי. ואנחנו מנסים לעשות את הכי טוב שאנחנו יודעים. וזה לוקח שעות, וזה עדיין מרגיש לא מספיק.

אבל הם יוצאים כל כך מאושרים, מרוצים, מודים. אמא שמגיעה עם תינוקת לביקורת אחרי שבר בגולגולת, מספרת לנו שהילדה נבהלת מכל רעש, ושהיא עצמה בחרדה נוראית מהמצב. אני עושה לה אולטרה-סאונד לאבחון מהיר, ומראה לה שהשבר מחלים יפה ללא צורך בהמשך מעקב. אנחנו מתאמים לה שיחה בזום עם פסיכולוגית דוברת השפה שנותנת לה הדרכה ומרגיעה אותה. כשהיא יוצאת, היא מנשקת לנו את הידיים ובוכה. אני רוצה להישאר איתה, לחבק אותה קצת. לפעמים מרגיש לי שחלקם מגיעים רק בשביל ההקשבה הזו.

19:00. כשאני מגיעה סוף-סוף להסתכל בטלפון, מחכה לי הודעה מאמא של דנילו, התינוק שהעברנו

הזה, בחדר אוכל במרתף באוקראינה, בילינו 60 אנשי משלחת ביחד סביב שולחן שבת ענקי.

23:00. קצת אחרי הארוחה קוראים לי לבדוק תינוקות בת 10 חודשים. אני יורדת לחדר אשפוז ילדים, ומגלה שם שלושה רופאים בכירים, ובהם סגן מנהלת בית חולים וחמש אחיות טיפול נמרץ ורפואה רחופה - כולם סביב תינוקת אחת שבוכה. אנחנו עושים לה את כל הבדיקות האפשריות, כולל אולטרה-סאונד למצבים רחופים של הבטן, ומאבחנים מצב חירום מסוכן בהחלט - "עצירות". כך אנחנו מוצאים את עצמנו, תשעה אנשי צוות רפואי מומחה במצבי חירום, יושבים סביב תינוקת קטנטנה עד אחרי הצות, ומחכים בקוצר רוח ליציאה. על משקל "כמה אנשים צריך כדי להחליף נורה?" כך "כמה רופאים ואחיות משניידר צריך בשביל שתינוקת אחת תתפנה?"

יום שבת, 26 במארס

09:00. אתמול בלילה עשיתי טעות. קיטרתי על כך שאני לא רואה מספיק מקרים של רפואה רחופה. יש כלל לא מדובר בין צוותים רפואיים: אסור להגיד "איזה רגוע פה היום" או "איזו משמרת שקטה". אבל אני קיטרתי, ולכבוד הקיטור שלי מגיעים הבוקר שני ילדים במצב קשה. האחד, בן שנה וחצי, נדרס על ידי רכב שנסע לאחור וצורח מכאבים. השני, דנילו, בן שבעה חודשים, מגיע עטוף במעיל ענק, ורק מלהציץ על הפנים שלו אני מבינה שהוא שנראה הילד הכי חולה שנראה פה. הקטנטן הזה, מספרים ההורים שלו, כבר חודשיים נראה "חלש". רופא הילדים הקבוע שלהם ברח מהמידינה בגלל המלחמה, ובניתיים התינוק התחיל להתנשם בהנקה, הפסיק להתהפך וישן רוב שעות היום. "חיוור כמו סיד" זה אנדרסטייטמנט לעומת הצבע של הילד הזה. הוא פשוט נוזל לי בידיים.

אחרי בדיקה ובירור מעברתי מהירים מתברר שיש לו אנמיה קשה, והוא צריך לקבל מנת דם בהקדם האפשרי, ובאופן זהיר ואיטי. ברור לנו שצריך להעביר אותו לטיפול במרכז גדול, ואנחנו מתאמים לו העברה לבית חולים בלבוב, למחלקה המטולוגית. אנחנו אפילו מדברים עם הרפואה שם לגבי תוכנית להמשך בירור. אבל כשאנחנו חוזרים נלהבים כדי לספר להורים, מתחילה אזעקה. בלבוב נופלים שלושה טילים. ההורים מפחדים לנסוע. כך אנחנו מוצאים את עצמנו במצב חוזי, שבו ילד צריך טיפול רפואי רחוק אבל כדי לתת

צילום: דוברות מרכז שניידר לרפואת ילדים

חברי משלחת שניידר. מימין: ירון פוקס, יוספית משה, ד"ר מיכאל סגל, אינה בריוס, ד"ר ערן משיח, נועה רזמט, מירי הלל, ד"ר קרן שחריניסון וד"ר עומר ניב

שלנו. געגועים הביתה מתערבבים עם צביטה של פרידה מהרבר המיוחד הזה שקם פה, ושניהם יחד מעלים לי דמעות. והו, הסתיים המסע. אני חושבת שייקח עוד זמן עד שאתחיל להפנים אותו, לפרק אותו לגורמים, לעכל.

המשלחת החדשה מגיעה מלאת מוטיבציה וחדורת אנרגיה. אנחנו עושים להם סיבוב קטן במקום, ויוצאים מעבר הגבול לצד של פולין מסמל רשמית את סוף המסע. חזרנו לעולם שלא נמצא יותר במלחמה.

אני לוקחת איתי בתיק את הציורים שקיבלנו מהילדים לאות תודה, ובלב את המקום הזה, באמצע שום מקום, שבו יצרנו חלקה של אנושיות וחמלה, חיבור אנושי, נקי ואוהב – אחד עם השני, ושלנו עם המטופלים. לעולם תישאר אצלי התחושה שלא משנה איפה, לא משנה ההיסטוריה, ולא משנה באילו תנאים

– בכל מקום עלי אדמות אפשר לייצר אהבה. ✪ batchene@gmail.com

בכל השנתיים האחרונות, שבהן נחשפתי לחולי קורונה בזה אחר זה, לא נדבקתי, אבל פה חטפתי אותה בגדול. למזלי, יש לי את המשפחה השנייה שלי פה, משלחת המלאכים שבאו איתי. נוצר פה קשר מופלא שאי אפשר לתאר במילים

בשביל הילדים

געגועים הביתה מתערבבים עם צביטה של פרידה מהדבר המיוחד שקם פה. אני לוקחת איתי בתיק את הציורים שקיבלנו מהילדים לאות תודה, ובלב את המקום הזה, באמצע שום מקום, שבו יצרנו חלקה של אנושיות וחמלה

ביה"ח ההומניטרי: חדרי מיון, מחלקות אשפוז וציוד מתקדם

בית החולים ההומניטרי "כוכב מאיר" שהוקם בעיר מוסצ'יסקה שבמערב אוקראינה כלל 15 אוהלי ענק, שבהם הוקמו חדרי מיון, חדר לידה ומחלקות אשפוז פנימיות, ילדים ונשים. בין הציוד שנשלח היו מכשירי רנטגן, אולטרה סאונד נייד, ציוד מעבדה, ו"הולולנס" – מש"קפיים מיוחדים שדרכם ניתן לתקשר עם מומחי רפואה בארץ.

בית החולים נשלח על ידי משרד רה"מ בשי"תוף פעולה עם משרדי הבריאות והחוז, והתיבסס על הממשק הלוגיסטי והרפואי של ביה"ח שיכא. את הטיפול בילדים הובילו אנשי צוות "שניידר" מקבוצת כללית, שממנו יצאו תשעה אנשי צוות – ארבעה רופאים ורופאות והמישה אחים ואחיות. במהלך השבועיים הראשונים טוּר פלו בבית החולים כ-2,500 איש, מתוכם כ-400 ילדים. בית החולים מיועד להישאר באוקראינה עד סוף החודש, ובשבוע שעבר הגיעה אליו משלחת שלישית של צוות רפואי.

לשמר את החוויה הזו של הביחד המלוכה, כשהמי שפחות של כולם רחוקות ויש המון געגוע, ואפשר להישען רק אחד על השני.

יום שישי, 1 באפריל

14:00. אמא של טאיסיה, הילדה עם הדלקת בכרה, מגיעה עם שקית מבית המרקחת ובתוכה התרופה שצריך להזריק לכתה לתוך המפרק. ירון האח עוזר לי להתארגן עם מקום מתאים ושדה סטרילי, אנחנו מורחים משחה שמאלחשת את אוור ההורקה, ונותנים לה תרופת הרגעה בתרסיס לאף.

צוות שלם מתכונן להחזיק לטאיסיה את הרגל כדי שלא תזוז, אבל מה שעשה בסוף את העבודה זה סרטון בטלפון הסלולרי וחיבוק מנועה, אחות מלר"ד שניידר. טאיסיה האלופה עוברת את ההורקה בחיוך, והיא ואמה הולכות הביתה מחויכות, כאילו הן אחרי ביקור בלונה פארק. אנחנו מזמינים אותן לחזור למי חרת לביקורת, לפני שאנחנו חוזרים הביתה, לישראל.

יום שבת, 2 באפריל

12:00. טאיסיה ואמה מגיעות לביקורת. דימיט'ריו, סטודנט אוקראיני לרפואה שעובד איתנו פה כל יום, עוזר ומתרגם, מתלווה אלי לבידיקה הגופנית. "הברך כבר בכלל לא חמה!" הוא קורא בהשתאות. אמא של טאיסיה מספרת לנו באושר שהבוקר היתה הפעם הראשונה שבתה התעוררה ללא כאבים. היא מוציאה מהתיק ציורים שטאיסיה הכינה לכל אחד מאיתנו. על הציור שלי כתוב "I love doctors" ומ" ציורים קשת בענן ומגיני דוה. אני לא חושבת שיש עין אחת יבשה באוהל.

19:00. הערב עמוס בטקסי פרידה ואריות ציור. ראשת העיר ומנהלת בית הספר נפרדות מאיתנו במיילים מרגשות ומתנות. דגל אוקראינה, חתום על ידי כל אחד מחברי המשלחת, נתלה על קיר מרכזי בבית הספר, מזכרת לחברות האמיצה שנוצרה. כולם להוטים לראות כבר את הבית, אבל גם קצת עצובים להיפרד. אנחנו מבליים יחד עד השעות הקטנות של הלילה, נהנים מהרגעים האחרונים יחד בחיבור המופלא הזה בין אנשים שעד ממש לא מזמן היו זרים גמורים.

יום ראשון, 3 באפריל. החזרה לישראל

07:00 בבוקר. מהחלון ניבט נוף לבן צחור של שלג שנערם מעט, מקשט את בית החולים לכבוד העזיבה

חטפתי אותה בגדול: לילה שלם של הקאות, ובבוקר לא יכולתי להרים את עצמי.

זה לא בדיוק מלון חמישה כוכבים, אין כמעט אסלות (שירותי בור, זוכרים?), וכדי להקיא צריך לרדת שתי קומות. קשוח להיות חולה במקום שהוא לא הבית. והקורונה הזו לא פראיירית. אני, שרגילה לקחת אקמול וללכת לעבודה כרגיל, לא רק שלא הצלחתי לקום על הרגליים, אפילו בקבוק מים לא הצלחתי לפתוח.

למזלי, יש לי את המשפחה השנייה שלי פה, משלחת המלאכים שבאו איתי. ירון ויוספית, אח ואחות מש"ניידר, שמו מסיכות N95 ובתוך דקה הגיעו להרכיב לי עירוי ולתת לי נוזלים. קיבלתי משלוחים מחדר האוכל, ואפילו את בקבוק המים הם השאירו לי פתוח, שלא אצטרך לזוז. נוצר פה קשר מופלא שאי אפשר לתאר במילים, שהרווחנו אותו לכל החיים. והוא יהיה מתנה גדולה גדולה כשנחזור לארץ.

04:30 לפנות בוקר. נדודי שינה. אני מתהפכת מצד לצד ומנסה להביץ אם זה בגלל כאבי חוליות קשים של הקורונה, או חלומות טורדניים. סביר להניח שזה שילוב לא כפי במיוחד של השניים. עוברת בראש על כל האנשים שאני מכירה שלא חזרו לעצמם מאז שחלו בקורונה – פיזית ונשימתית – ומתגנבות אלי מחשבות של "האם זה יפגע בי לטווח ארוך? האם אחזור לעצמי?". הולכת לסלק אותן עם אופטלגין ולנסות לחזור לישון.

יום חמישי, 31 במארס

08:00. מתברר שאופטלגין זו תרופת פלא. אני מצליחה לקום על הרגליים, לשים מסיכה ולחזור לעבוד – בידיעה שאני חיובית, עם מיגון כמו שצ"ריך, כדי לא להרביק אחרים. בארץ, כאשר איש צוות חיובי, הוא נשלח לבידוד בן חמישה ימים בבית. אבל כאן אנשי צוות שנדבקו אמנם עוברים למתחם בידוד בבית הספר, אבל קמים מדי בוקר, שמים מסיכת N95 ומשקף מגן, ומטפלים בחולים כרגיל.

ד"ר קרן שחריניסון ומטופל. "עם ילדים יש צ'אנס אחד"

11:30. אנחנו מעבירים לקבוצה משבדיה שפגשנו במקרה באזור סיבוב בבית החולים. פתאום מתחילים להריח את הסוף. במקום להיות בתוך החוויה, רואים אותה לרגע ברטרופקטיבה, בחוויה של פרידה. ונהיה לי קצת חמוץ-מתוק. לדאות את המקום המופלא הזה, שמתפקד כמו בית חולים לכל דבר, את המרקם האנושי המיוחד כל כך של חבורת אנשים שהיו זרים זה לזה, נחתו לתוך משימה באמצע שום מקום ונהיו צוות מגובש. כזה שעוצר לטפל אחד בשני, שמתיעץ ומשתף וחווה ביחד את הטוב ואת הרע ואת המרגיז ואת המרגש שבכל הטריוף הזה.

אני רוצה להיכנס עוד כמה פעמים לאוהלים של הצוותים האחרים, להכיר אותם, לראות אותם עוד צאת עובדים. ללמוד מהם. אבל בעיקר אני רוצה